

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародної торгівлі та права
Кафедра філософії, соціології та політології

СИЛАБУС (SYLLABUS)

Дисципліна «Ораторське мистецтво/Oratory»

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Разіцький Віталій Йосипович
Науковий ступінь	Кандидат історичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри філософії, соціології та політології
Адреса кафедри	м.Київ, вул. Кіото 21, каб. Д-103
E-mail	kf@knu.edu.ua
Консультації	Відповідно до графіку індивідуальних консультацій на сайті кафедри

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

<https://knu.edu.ua/file/NjY4NQ==/bf27ad9293fa2bb6f9b2c3031d4b6e4a.pdf>

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання не авторських ідей, розробок, тверджень, відомостей і т.п.;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної наукової діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються наукових досліджень.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (модульний контроль, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньо-професійної програми;
- відрахування з Університету;
- позбавлення наданих університетом пільг;
- відмова у присудженні відповідного ступеня вищої освіти;

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ

- відвідування занять є обов'язковим;
- Студент, який пропустив практичне заняття, самостійно вивчає матеріал (при виникненні питань може звертатися за консультацією згідно розкладу консультацій викладачів оприлюдненого на сайті кафедри) за наведеними джерелами, виконує завдання і здає його викладачу.
- за об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування та ін.) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни / тип дисципліни	Ораторське мистецтво / вибіркова
Навчальний рік	2020-2021, 2021-2022
Факультет	Факультет міжнародної торгівлі та права
Курс	1-2
Семестр	2-4
Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	12 Інформаційні технології
Спеціальність	122 Комп'ютерні науки
Загальна характеристика	Кількість годин –180 Кількість кредитів – 6 Види занять: лекції, практичні, самостійна робота. Співвідношення аудиторних годин і годин самостійної роботи - 68/112 Мова викладання – українська Форма викладання – очна
Підсумковий контроль	Екзамен
Програмне забезпечення	Microsoft Office
Обладнання	Проектор, комп'ютерна техніка із встановленим програмним забезпеченням та доступом до мережі Інтернет.
Необхідні попередні дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> • володіння українською мовою; • знання вітчизняних традицій та звичаїв спілкування; • елементарне розуміння людської психології; • базові навички роботи в групі.
Методика вивчення	Методика вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань теоретичного і практично-прикладного характеру під час лекцій, лабораторних занять, самостійної роботи та вивчення першоджерел і навчально-методичної літератури.
Мета і завдання	<p>Метою навчальної дисципліни є формування у студентів системного, цілісного уявлення про основні закони риторики як науки, спрямованої на розвиток культури мовлення майбутнього фахівця, сприяти практичному оволодінню студентами навичками ораторської майстерності.</p> <p>Завдання навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • підвищити мовну культуру студентів; • оволодіти формами, засобами і методами встановлення ефективної комунікації у життєвому та професійному спілкуванні; • сприяти формуванню навичок публічного мовлення та мовленнєвої культури студентів.

Місце дисципліни в освітньо-професійній програмі	
Загальні компетентності	ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5 Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 9 Здатність працювати в команді.

ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет і завдання ораторського мистецтва

Ораторське мистецтво як компонент культури особистості. Поняття ораторського мистецтва. Функції красномовства. Ораторське мистецтво в системі гуманітарних наук. Цілі і завдання ораторського мистецтва. Формування позитивного професійного іміджу засобами мови. Основні етапи зародження і розвитку ораторського мистецтва. Античне ораторське мистецтво. Ораторське мистецтво Середньовіччя, Відродження, модерну і постмодерну. Розвиток красномовства в Україні.

Тема 2. Теорія мовлення – основа ораторського мистецтва

Мовленнєва діяльність людини як предмет наукового дослідження. Сучасні теорії мовлення. Лінгвістика. Соціальна психологія. Психолінгвістика. Культура мовлення. Основні критерії: змістовність, правильність, виразність, ясність, точність, стислість, доцільність. Етичні та комунікативні засади мовлення. Мовленнєве спілкування. Комунікативна компетентність. Мовний етикет. Здобутки мовленнєвого спілкування. Комунікативні невдачі. Норми мовного спілкування та мовні помилки.

Тема 3. Красномовство

Різновиди стилів мовлення за функціональним призначенням. Стилїстика і стилі. Основні стилі красномовства та їх характеристика: науковий стиль, публіцистичний стиль, офіційно-діловий стиль, художньо-белетристичний стиль, розмовно-побутовий стиль. Соціально-історична обумовленість родово-видової класифікації жанрів ораторського мистецтва. Основні роди красномовства: соціально-політичне, академічне, соціально-побутове, лекційно-пропагандистське, судове, військове, дипломатичне, торгове, церковно-богословське, діалогічне. Красномовство і юриспруденція. Особливості вітчизняного красномовства та світовий досвід. Вибір жанру і стилю промови як ознака майстерності публічного мовлення.

Тема 4. Невербальні засоби спілкування: світовий досвід та вітчизняні традиції

Форми невербальних знакових систем, їх місце, роль і значення в ораторському мистецтві. Особливості зчитування невербальних знакових систем. Вітчизняні та зарубіжні традиції використання невербальних знакових систем під час публічного виступу. Кінестика – загальна моторика різних частин тіла. Норми просторової і тимчасової організації спілкування. Візуальне спілкування. Постава оратора, поза, хода, вираз обличчя, жести в ораторському мистецтві. Жести-ілюстратори, жести-регулятори, жести-емблеми.

Тема 5. Основи ораторської майстерності

Стратегія оратора як загальний і всебічний план досягнення мети промови. Компоненти стратегії. Спільна та індивідуальна мета. Маніпулятивні та гуманістичні комунікативні установки. Діалогічний та монологічний характер спілкування. Модель послідовності стратегічних дій. Тактика оратора як система послідовних дій реалізації обраної стратегії. Основні принципи, засоби, прийоми ораторської майстерності.

Тема 6. Взаємодія оратора та аудиторії у процесі публічного виступу

Сутність і проблеми взаємодії оратора та аудиторії. Особистість оратора. Професіограма оратора-юриста, оратора-економіста, оратора-менеджера. Ораторські мистецтва у вітчизняній та зарубіжній практиці. Загально-психологічні вимоги до оратора. Система цінностей аудиторії як колективного суб'єкта риторичної дії. Програма вивчення аудиторій. Типи аудиторій. Індивідуально-особистісні, соціально-демографічні та соціально-психологічні ознаки аудиторії. Культурно-професійні особливості аудиторії: вітчизняний і міжнародний аспект. Взаємодія оратора з аудиторією. Налагодження контакту. Управління поведінкою аудиторії: увага, інтерес, активізація мисленнєвої та почуттєво-емоційної діяльності, обговорення,

передбачення запитань і заперечень. Поняття мовленнєвої агресії. Принципи безконфліктного спілкування: вітчизняний та міжнародний досвід.

Тема 7. Публічний виступ

Загальна характеристика публічного виступу. Задум промови, пошук і знаходження провідних ідей. Визначення теми. Формування мети. Збирання матеріалу. План виступу. Форми текстового оформлення матеріалу. Композиція промови. Вступ. Основна частина. Заключна частина. Формулювання висновків. Основні принципи промови: принцип посилення, принцип органічної єдності, принцип економії. Основні методи викладання: індуктивний, дедуктивний, аналогії, концентричний, сходинковий, історичний. Недоліки в композиції та їх запобігання. Основні стилі промови. Проголошення промови перед аудиторією та її варіанти. Міжнародні норми організації публічних виступів..

Тема 8. Комунікативні бар'єри публічного виступу

Публічний виступ – комунікативна складова. Сильні та слабкі сторони публічного виступу. Комунікативні поразки та її причини. Порушення системи підготовки до публічного виступу: причини та наслідки. Страхі та ораторське мистецтво. Причини страхів та методи їх подолання. Самооцінка підготовки до публічного виступу як запорука успіху. Взаємовплив оратора та аудиторії. Налагодження конструктивного спілкування риторика та слухачів.

Тема 9. Риторичні фігури в ораторському мистецтві

Риторична фігура як засіб посилення емоційної вмотивованості ораторської промови. Фігуративна практика. Фігури і тропи. Типи класифікації риторичних фігур: фігури слів, фігури думок, фігури милозвучності, фігури зазначення, фігури руху, фігури накопичення, фігури недоговоріння, фігури ритмізації, фігури діалогізації. Троп як засіб досягнення естетичного ефекту виразності в публіцистиці та в ораторському мистецтві. Класифікація тропів. Практика використання тропів.

Тема 10. Основи техніки мовлення у публічному виступі

Дихання як енергетична база мови. Поняття фонаційного дихання. Основні положення техніки фонаційного дихання. Способи зняття емоційного напруження. Контроль і регуляція дихання. Особливості постановки голосу оратора. Сила голосу. Висота. Діапазон. Тембр. Чіткість і виразність як професійна необхідність промови оратора. Дикція. Удосконалення дикції. Артикуляція. Темпоритм ораторської промови. Методи декламації. Засоби емоційно-образної та логічної виразності. Різновиди форм побудови речення. Інтонація. Логічний наголос. Пауза: види та практика використання.

Тема 11. Техніка презентацій в ораторському мистецтві

Місце і роль публічних презентацій в ораторському мистецтві. Типологія публічних презентацій та їх композиційні особливості. Офіційна та офіційно-емоційна презентація оратора. Комерційні, інформаційні, навчальні презентації. Структура публічної презентації. Техніка презентації та манера виступу оратора. Етикет та мовна поведінка оратора під час публічної презентації. Композиція презентації та її характерні особливості: цілісність, виразність, динамічність, доступність, симетрія. Мовленнєві, стилістичні та комунікативні принципи презентації. Вербальні та невербальні засоби впливу на аудиторію під час публічної презентації.

Тема 12. Доказ та обґрунтування у публічному виступі

Комунікація і діалогіка в публічному виступі. Логічні засади публічної промови. Закони логічного мислення та специфіка їх використання в публічному виступі. Сутність полеміки та її різновиди. Судова полеміка. Культура і мистецтво ведення полеміки. Етика та етикет полеміста. Заборонені прийоми в полеміці. Конструктивність та толерантність полеміки, дискусії, діалогу. Доказ, обґрунтування, переконання та спростування у публічному виступі. Засоби прийому, методи спростування, обґрунтування та доказу. Культура і мистецтво публічного виступу.

Тема 13. Маніпуляції та контр-маніпуляції в ораторському мистецтві

Маніпуляція у комунікативному процесі як вплив на адресата з метою досягнення бажаного результату. Гедоністичні та прагматичні маніпуляції. Типологія маніпулятора: диктатор, слабак, калькулятор, прилипала, хуліган, «славний хлопець», суддя, захисник. Маніпулятивні системи та

їх характерні особливості. Маніпуляції та судове красномовство. Маніпулятивні прийоми та методи протидії.

**Перелік навчальних робіт студентів та оцінки їх у балах з дисципліни
«Ораторське мистецтво»**

Види робіт	К-сть балів
Практичне заняття №1. Історія розвитку ораторського мистецтва.	2
Практичне заняття №2. Особливості мовленнєвого процесу в ораторському мистецтві.	2
Практичне заняття №3. Класифікація красномовства.	2
Практичне заняття №4. Види красномовства та їх практичне застосування.	2
Практичне заняття №5. Проксеміка в ораторському мистецтві.	2
Практичне заняття №6. Стратегія оратора.	2
Практичне заняття №7. Особа оратора в риторичі.	2
Практичне заняття №8. Підготовка та структура публічного виступу.	2
Практичне заняття №9. Стилїстика та релаксація ораторської промови.	2
Практичне заняття №10. Порухення комунікативної взаємодії оратора і аудиторії: причини та наслідки.	4
Практичне заняття №11. Характеристика риторичних фігур.	4
Практичне заняття №12. Особливості використання риторичних тропів під час публічного виступу.	4
Практичне заняття №13. Вербальні засоби впливу на аудиторію.	4
Практичне заняття №14. Техніка презентацій в ораторському мистецтві.	4
Практичне заняття №15. Класифікація видів полеміки та їх характерні риси.	4
Практичне заняття №16. Особливості побудови комунікативного процесу в полемічних ситуаціях.	4
Практичне заняття №17. Особливості порушення риторичних принципів спілкування.	4
Модульний контроль	20
Виконання індивідуального завдання (СР)	30
Разом: Аудиторна робота	70
Самостійна робота (СР)	30
Всього:	100

КОНТРОЛЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

При вивченні дисципліни використовуються наступні форми контролю знань студентів: поточний; модульний; підсумковий.

Поточний контроль передбачає перевірку теоретичних питань, самостійної роботи, практичних робіт та усне опитування по кожній практичній роботі. По даному виду контролю оцінювання знань здійснюється у відповідності до бального розподілу наведеного в попередній таблиці.

Модульний контроль передбачає виконання модульної контрольної роботи. Всі завдання

оцінюються в 20 балів. Перше завдання (теоретичне) – 4 бали, друге завдання (практичне) – 8 балів, третє завдання (практичне) – 8 балів.

Формою підсумкового контролю є екзамен. Екзаменаційна оцінка (100 балів) є результатом виконання двох теоретичних питань (2 x 20 балів = 40 балів) та практичного завдання (60 балів).

Результуюча оцінка з дисципліни визначається як середня від балів набраних протягом семестру та отриманих на іспиті.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво: навч. підручник / Р.С. Кацавець. – К., Алерта, 2018. – 216 с.
2. Колотілова Н.А. Риторика. Навчальний посібник / Н.А. Колотілова. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. – 146 с.
3. Олійник О. Риторика : навч. посіб. для студ. вузів. / О. Олійник. – К. : Кондор, 2019. – 170 с.
4. Сагач Г.М. Ділова риторика : Мистецтво риторичної комунікації / Г.М. Сагач– К. : Зоря, 2013.
5. Corbet P.J. E. Classical Rhetoric for the Modern Student / Edward P.J. Corbett, Robert J. Connors. – Oxford University Press, 2018. – 578 p.